

Diak

Palvelu Diak
palveluita työelämälle

Tutkimus- ja kehitystoiminnan
kehittämissuunnitelma vuosille 2005–2008



Esipuhe

Diakonia-ammattikorkeakoulun pää- ja osastrategiat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, johon kootaan yhteen strategiset linjaukset ja tavoitteet, laatujärjestelmän ydinprosessit ja käytännön lyhyen ja pitkän aikavälin toteutukset. Yhteen dokumenttiin sitomalla pyritään vahvistamaan suunnittelun ja käytännön toimintojen yhteyttä. Strategia, laatujärjestelmä ja toimintasuunnitelma kytketään tällä tavoin kiinni toisiinsa.

Edellä kuvatuilla kolmella dokumentilla on kullakin ominainen uusimisen tarpeensa: käytännön toimia täsmennetään tiheämmin kuin strategisia linjauksia. Tämän vuoksi varsinainen strategia kuvataan erillisessä luvussa "Tutkimus- ja kehitystrategia" ja nopeampaa päivitystä tarvitsevat laatujärjestelmään ja toimintasuunnitelmaan liittyvät osat luvuissa "Ydinprosessit" ja "Toimintasuunnitelma 2005-2008".

Diakilla on aiemmin ollut yksi kokonaisstrategia, jonka yhteydessä on esitetty suhteellisen niukasti myös osastrategiat. Käsillä oleva strategia on ensimmäinen erillinen strategia-dokumentti koko Diakin tutkimus- ja kehittämistoiminnasta.

Oman lisävärinsä tämän dokumentin teksteihin tuo Diakissa käynnissä oleva organisatorinen uudistus. Sillä ollaan parantamassa ja selkiyttämässä Diakin ja ulkopuolisten tahojen välistä kanssakäymistä tarjoamalla "yhden luukun periaatteella" toimivaa yhteistyötä PalveluDiakin välityksellä. Keskeinen tavoite on tukea entistä paremmin työelämää. Tämä muutos näkyy myös strategiassamme ja erityisesti toimintaohjelmassamme. PalveluDiakin konsepti on mahdollisimman laaja pyrkien kokonaisvaltaisesti etsimään työelämää tukevia palveluita. Tämä laventaa perinteistä käsitystä ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä.

Tutkimus- ja kehitysstrategia on valmistunut syksyn 2004 aikana siten, että sitä on kehitetty samanaikaisesti tekeillä olevien kv-strategian ja pedagogisen strategian kanssa. Käytännön suunnittelutyössä ovat olleet mukana vararehtori Pirjo Hakala, kehittämispäällikkö Outi Kinttula, ja kv-suunnittelijat Tuovi Leppänen ja Tarja Heikkinen. Loppusyksyn aikana luonnokseen on pyydetty kommentit tutkimus- ja kehittämistoiminnan kannalta keskeisiltä verkostoryhmiltä ja yleisemmin myös koko henkilöstöltä. Hallinnollisesti strategiaa on käsitelty hallintotoimiston johtoryhmässä, edellisen lisäksi yksikönjohtajista koostuvassa laajennetussa johtoryhmässä (30.11.), Diakin hallituksessa (1.12.) ja omistajahallituksessa (14.12.).

Helsingissä 1.12.2004

Sakari Kainulainen
tutkimuspäällikkö

Sisälllys

Esipuhe	2
1 Tutkimus- ja kehitysstrategia	4
Tausta	
Toimintaympäristö	
Perustehtävä	
Visio	
Periaatteet	
2 Ydinprosessit	5
Strateginen suunnittelutyö	
Rahoitus ja sisäinen tiedotus	
Hankkeiden syntyminen	
Hankkeiden toteutus	
Tulosten implementointi ja vakiinnuttaminen	
Hanketoiminnan hallinta	
Asiakassuhteiden hallinta	
Hanketaitojen ylläpitämisen prosessi	
3 Toimintaohjelma 2005–2008	6
Uusi strateginen ajattelutapa	
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukipalvelut	
Vahvuusalueet	
Päyhteistyökumppanit	
Aluekehitystehtävä	
Rahoitus ja toiminnan volyyymi	
Arviointi	
Tutkintoon johtavan koulutuksen suhde tutkimus- ja kehitystoimintaan	

1 Tutkimus- ja kehitysstrategia

Diakin tutkimus- ja kehitystoiminnan missiona on tukea vailla täyttä osallisuutta olevia ihmisiä ja ryhmiä vahvistamalla yhteisöllisiä perusrakenteita ja palveluita niin yhteiskunnan kuin kirkon kentässä.

Strategianamme on

- 1) tuottaa työelämää tukevia palveluita,
- 2) osallistua aktiivisesti aluekehittämiseen ja
- 3) auttaa ihmisiä tuottamalla osallisuutta edistäviä aineksia julkiseen keskusteluun.

Näillä toimilla vahvistetaan ja uudistetaan hyvinvointivaltiota, edistetään kansalaisyhteiskunnan ja kirkon roolia, tuetaan sosiaalisia ja hyvinvointipalveluyrityksiä sekä valtaistetaan yksilöitä ja tuetaan perheitä näiden kasvatustehtävässä.

Tausta

Diakissa tutkimus- ja kehittämis-toimintaa (T&K) on ollut heti alkuvuosista alkaen. Koko Diakin rakenteen läpäisevänä toimintana se vahvistui hallintotoimistoon perustetun tutkimus- ja kehityspalveluiden myötä. Hanketoimintaa on systematisoitu ja päästy suurempiin ja laajempiin kokonaisuuksiin. Samalla opettajakunnan suhtautuminen hanketoimintaan on kääntynyt vahvasti positiiviseksi. T&K-toiminta suuntautuu koulutusaloillemme. Evankelis-luterilaisessa kirkossa Diakilla on oma kansallinen erityistehtävänsä. Se on myös yksi suurimmista sosiaalialan kouluttajaorganisaatioista Suomessa. Diakin selkeänä vahvuutena on arvoosaaminen sosiaalisen oikeudenmukaisuuden, sananvapauden, etiikan ja inhimillisen kärsimyksen lieventämisen näkökulmista.

Toimintaympäristö

Diakin tutkimusaloilla toimii yliopistoja, ammattikorkeakouluja ja valtion sektori-tutkimuslaitoksia. Korkeakouluyhteistyö

hyvinvointiosaamisen ja kirkollisilla aloilla on näkyvää ja lujittuvaa. Luontevia yhteistyökumppaneita hanketoiminnassa ovat Diakin omistajat. Diakin edustamilla aloilla tutkimustoiminta on kirkon kentällä niukahkoa. Keskeisin toimija tässä on Kirkon tutkimuskeskus Tampereella. Seurakuntia tukevaa T&K-toimintaa on suhteellisen vähän olemassa. Tutkimustuloksille on suuri tarve viittoma-kielialalla, missä tutkimustoiminta on varsin nuorta ja tulosten ja kehittämismateriaalin tarve suuri. Hanke-toiminnan osalta kansainväliset kontaktit perustuvat vielä paljolti yksittäisten henkilösuhteiden varaan.

Perustehtävä

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan avulla Diak tarjoaa monipuolisia välineitä työelämän ja -yhteisöjen kehittämiseen. Välineinä ovat tutkimus-, koulutus- ja konsultaatio-palvelut. Alueellisesti tuetaan väestön hyvinvointia edistävien palveluiden kehittämistä erityisesti julkisella (valtio ja kunnat), mutta myös kolmannella ja yksityisellä sektorilla. Hankkeilla tuetaan luterilaisia seurakuntia ja kirkkoa sekä kansalaisjärjestöjä niiltä osin kuin niiden toiminta tähtää yhteiskunnassa heikoimmassa asemassa olevien ihmisten ja ryhmien tukemiseen ja täyteen osallisuuteen. Hanketoiminta muodostaa käytännön linkin opetuksen ja työelämän välille ja on keskeisin väline Diakin aluekehitystyössä.

Visio

Diakilla on tutkimustoiminnassaan johtava asema niillä koulutusohjelmiensa mukaisilla aloilla, joilla ei ole yliopisto-opetusta ja sen muu tutkimustoiminta on yleisesti arvostettua.

Kehittämistoiminnassaan Diakilla on vahvimman toimijan rooli paikallisseurakuntien

tasolla. Se tarjoaa valmiita tuotteistettuja työmenetelmiä erilaisissa toimintaympäristöissä toimiville seurakunnille, kunnille, järjestöille ja muille sosiaali- ja terveysalan toimijoille. Työelämä saa täyden palvelun ja yhden luukun periaatteilla tukea omaan toimintaansa PalveluDiakista. Eri tuotteita osataan sujuvasti yhdistellä parhaan lopputuloksen ja vaikutuksen aikaansaamiseksi. Diak on luonut erilaisia ja -muotoisia innovatiivisia alustoja yhteistyökumppaneittensa kanssa. Kansalliset pääyhteistyökumppanit on löydetty mm. kolmannen sektorin merkittävistä toimijoista ja kansainväliset pääyhteistyökumppanit löytyvät pohjoismaiden ja Euroopan arvostetuista korkeakouluista. Lisäksi Diak osallistuu resurssiensa puitteissa muiden tahojen ja muissa maanosissa olevien yhteistyötahojen kanssa tehtäviin T&K-hankkeisiin. Yhteistyö hyödyttää niin hanketyötä kuin opetustakin. Diak on koonnut painopistealueillaan ja kärkihankkeissaan voimansa ja osaamisensa koko verkostosta ja luonut näissä innovatiivisen yhteisön.

Periaatteet

Kaiken Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminnan – olipa se yksittäisen opiskelijan opinnäytetyö tai laaja hanke – keskeisin kriteeri on toiminnan vaikuttavuus. Hanketoiminnan oikeutus nousee näin sen lopputuloksista, vaikutuksista ja näiden implementoinnista käytäntöön. Toiminnan lähtökohtien tulee olla moraalisesti ja eettisesti kestävällä pohjalla ja toiminnan tarkoitus tulee kokea oikeaksi. Sama eettinen aspekti läpäisee niin hankeprosessin kuin sen seuraukset. Hankkeiden toiminnan logiikan tulee noudatella yleistä tieteellisen työn logiikkaa ja menetelmiä. Toiminnan tulee siis olla läpinäkyvää ja korjaavalle kritiikille avointa ja tulosten tulee perustua käytettyyn aineistoon. Hanketoimintaa luonnehtivat termit *oikein*, *totta* ja *hyödyllistä*.

2 Ydinprosessit

Edellä kuvatut yleiset strategiset päämäärät toteutuvat käytännön työssä erilaisten prosessien välityksellä. Kaikkien keskeisten toimintojen ydinprosessit määritellään Diakin laatujärjestelmässä, jota ollaan parhaana tekemässä.

Laatujärjestelmä etenee aikataulullisesti siten, että vuonna 2005 määritellään keskeiset prosessit ja vuonna 2006 luodaan mittaristo arvioimaan prosessien toimintaa. Laatutyö on siis vielä kesken, mistä johtuen ydinprosessien listaus ja sisältöjen kuvaukset ovat vasta tekeillä. Tämän hetken tutkimus- ja kehittämistoiminnan ydinprosessit on lueteltu ohessa.

- Strateginen suunnittelutyö
- Rahoitus ja sisäinen tiedotus
- Hankkeiden syntyminen
- Hankkeiden toteutus
- Tulosten implementointi ja vakiinnuttaminen
- Hanketoiminnan hallinta
- Asiakassuhteiden hallinta
- Hanketaitojen ylläpitämisen prosessi

3 Toimintaohjelma 2005–2008

Uusi strateginen ajattelutapa

Uusi strateginen ajattelutapa jakaa Diakin markkinoinnissa ja osin myös käytännön toiminnassa kahdenlaiseen toimintaan: tutkintoon johtavaa koulutusta tuottavaan TutkintoDiakiin ja palvelutoimintaa tuottavaan PalveluDiakiin. Tämä uudistus näkyy erityisesti vuonna 2005 Diakin sisäisen osaamisen vahvistumisena. Työelämäyhteyksien vahvistamiseksi ja palveluhenkyyden edistämiseksi tullaan

- 1) lisäämään projektiosaamista,
- 2) lisäämään palveluosaamista ja -kykyä,
- 3) lisäämään yksiköiden välistä vuorovaikutusta mm. virtuaalisen innovaatioalusta avulla,
- 4) tarjoamaan kansallisille toimijoille koko Diakin valtakunnallinen verkosto yhteistyökumppaniksi,
- 5) lisäämään yhteistyötä korkeakoulujen ja omistajayhteisöjen kanssa ja
- 6) tuotteistamaan omaa osaamista palvelutuotteiksi.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukipalvelut

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tukipalvelut organisoidaan vastaamaan edellä kuvattua muutosta. Tämä tarkoittaa ulkopuolisen näkökulmasta sitä, että koko Diakin osalta palvelutoiminnasta vastaa yksi henkilö (tutkimuspäällikkö) ja jokaisessa yksikössä toimii palvelutiimi tai -ryhmä yhden henkilön koordinoimana. Nämä toimivat yhden luukun periaatteella asiakkaiden suuntaan. Keskitettyä tukipalvelua vahvistetaan siten, että T&K-toiminnan palvelutarjontaa kasvatetaan liittämällä koulutukselliset palvelut aiempien tutkimuspainotteisten palvelujen rinnalle. Samalla luodaan toimivat suhteet mm. keksintöasiamiehiin ja uusyrittäjäkeskuksiin.

Koordinaatiota tullaan lisäämään niin Diakin yksiköiden sisällä kuin näiden välilläkin. PalveluDiak tarjoaa ulkopuolisille tahoille perinteisten tutkimuspalveluiden lisäksi kehittämispalveluita mm. täydennyskoulutuksen, työnohjauksen ja konsultoinnin keinoin. Avoin ammattikorkeakoulu on yksi (henkilökohtaisen) kehittämisen ja kehittymisen väylä. Diakin avoimen ammattikorkeakoulun laatuun ja toimintaprosessien kehittämiseen tullaan tulevaisuudessa panostamaan koordinaattorin puolen henkilötövuoden verran.

Vahvuusalueet

Uudessa strategisessa ajattelussa määritellään Diakin omat vahvuusalueet. Vahvuusalueita haetaan oman toiminnan rakenteista, sisällöistä, yhteistyökumppaneista, alueellisista profiileista ja henkilöstön osaamisesta. T&K-toiminnan osalta vahvuusalueet merkitsevät tutkimusohjelman laatimista, painopistealueiden määrittämistä ja suurten kärkihankkeiden aloittamista. Diakin tutkimusohjelmassa määritellään vuoden 2005 aikana tuleville vuosille painopistealueet. Niissä otetaan huomioon kaikki suuntautumisvaihtoehdot ja opetusyksiköt. Koko Diakin tasolla otetaan huomioon yhtäältä hyvinvointivaltion eri lohkot ja toisaalta ihmisen yksityinen sfääri. Hyvinvointivaltion kohdalla keskiössä ovat julkisen sektorin kehittämisen, kansalaisyhteiskunnan ja -viestinnän vahvistaminen, kirkon rooli ja toiminnot sekä talouden osalta hyvinvointiyrittäjyys ja sosiaaliset yritykset. Tutkimusohjelma konkretisoituu selvästi Diakin yksiköitä ja oppilaitaloja yhdistävissä kärkihankkeissa, joita on hahmoteltu seuraavien teemojen mukaan: osallisuus ja huono-osaisuus, perheiden tuki ja sosiaaliset innovaatiot. Kutakin kärkihanketta tulee vetämään tohtoritasoinen tutkijayliopettaja. Tämä on osa yliopettaja-instituution vahvistamista.

Päyhteistyökumppanit

T&K-yhteistyötä tullaan lisäämään niin korkeakoulujen, omistaja- ja työelämä-tahojen kanssa kuin myös kansainvälisten tutkimusyhteisöjen kanssa. Kansainvälisessä yhteistyössä pyritään löytämään erityisesti pohjoismaista ja muualta Euroopasta pääyhteistyökumppanit korkeakouluista. Näiden kanssa ryhdytään monialaiseen ja pitkäjänteiseen yhteistyöhön niin koulutuksen ja kuin tutkimuksen osalta. Tämä tarkoittaa mm. kansainvälisen opettajavaihdon lisäämistä ja tukemista ja yhteisten projektien aloittamista. Korkeakouluyhteistyön lisäksi Diak lähtee muiden yhteistyökumppaneiden kanssa yhteishankkeisiin milloin ne selkeästi sijoittuvat määritellyille painopistealueille ja ovat Diakin strategian kannalta merkityksellisiä. Kansainvälisten hankkeiden osalta tullaan lisäämään myös tietämystä kansainvälisistä rahoituslähteistä. Yhteistyöverkoston sisällä tullaan lisäämään virtuaalisten innovaatioalustojen käyttöä ja hyödyntämistä yhteisessä kehitystyössä.

Aluekehitystehtävä

Diakin aluekehitystehtävä hoidetaan erityisesti ja konkreettisesti hanketoiminnan avulla. Diak tulee laatimaan kaksi aluekehitysstrategiaa: toisen yhdessä alueellisten ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa ja toisen omasta valtakunnallisesta erityisroolistaan käsin. Erillinen aluekehitysstrategia korostaa Diakin omaleimaisuutta valtakunnallisesti kattavana organisaationa ja erityissuhdetta koko maan seurakuntiin niiden koulutus- ja tutkimusyhteistyökumppanina. Koko Diakin kattavan aluekehitysstrategian lisäksi jokainen yksikkö on laatinut oman profiilinsa mukaisen toimintaohjelman ympäröivän yhteisön haasteisiin vastaamiseksi. Yksiköiden ja ympäröivän työelämän rajapinnan vahvistamiseksi Diak on tuloksellisuusrahoilla tehnyt mallinnuksen toimintatavoiksi tältä osin. Suunnitelma-kauden alkuvuosina tullaan etenemään tämän mallinnuksen ja aluekehitysstrategioiden suuntaviivojen mukaisesti.

Rahoitus ja toiminnan volyyymi

Hanketoiminnassa tullaan tulevina vuosina tasaisesti kasvattamaan ulkopuolisen rahoituksen osuutta. Kasvun tulee olla hallittua siten, että hanketoiminta ei muodostu erilliseksi tulonlähteekseen, vaan sopeutuu mahdollisimman hyvin tutkintoon johtavaan koulutukseen ja sitä antavien opettajien käytännön työhön. Ulkopuolisen rahoituksen strategisesti tavoiteltava osuus tullaan tarkemmin määrittelemään sisällön ja määrän osalta vuoden 2005 aikana. Rahoitusta tullaan erityisesti etsimään ja suuntaamana painopistealueita vahvistaviin hankkeisiin. Eri alojen hanketoimintaa tullaan tasapainotamaan siten, että kirkolliseen alaankatsottavan hanketoiminnan volyyymi vastaa opetustoimen vastaavaa jako-osuutta. Tällöin puhutaan noin 40 prosentin osuudesta. Talouden sisäistä laskentaa ja raportointia tullaan kehittämään siihen suuntaan, että se mahdollisimman hyvin kykenisi tukemaan hanketoimintaa ja auttaisi huomioon ottamaan kaikki toiminnan kustannukset (ns. full cost-periaate). Oma osaamista mm. EU:n suoramakujen osalta tullaan vahvistamaan, jotta kyetään varautumaan mm. rakennerahastojen muutoksiin lähivuosina.

Arviointi

Diakin hanketoiminta tullaan arvioimaan hankkeiden sisällön ja erityisesti strategian toteutumisen näkökulmasta. Arviointia tehdään sisäisenä arviointina osana normaalia hanketoimintaa. Arviointidokumentit tullaan kokoamaan yhteen paikkaan. Strategian toteutumisen osalta tullaan tekemään erillinen ulkoinen arviointi suunnitelma-kauden loppuun mennessä. Näin vuoden 2008 aikana ensimmäisen kerran tehdään kattava arviointi Diakin hanketoiminnan vaikutuksista ja onnistumisesta suhteessa strategiaan linjauksiin ja toiminnalle määritettyihin periaatteisiin.

Tutkintoon johtavan koulutuksen suhde tutkimus- ja kehitystoimintaan

Tutkintoon johtavan koulutuksen suhde tutkimus- ja kehitystoimintaan tullaan turvaamaan nivomalla hanketoiminta käytännön opetustyöhön mahdollisimman kiinteästi. Tällöin huolehditaan mm. opiskelijoiden työpanoksen kytkeytymisestä hankkeisiin ja opinnäytetöiden kokoamisesta osaksi hanketoimintaa. Henkilökunnan osalta tutkimus- ja kehitystyötä tekee pääsääntöisesti Diakin oma (opetus)henkilöstö.

Opetuksen ja tutkimuksen vahva suhde on mahdollista vain jos näillä on samaa sisältöä. Tämän vuoksi hanketoiminnan käynnistämävaiheessa tullaan huolehtimaan siitä että hankkeiden aiheet myötäilevät mahdollisimman hyvin Diakin opetuksen painotuksia, ja että opetuksen ja tutkimuksen yhteys on edellytys uusien hankkeiden aloittamiselle.

Diak on valtakunnallinen ammattikorkeakoulu

Diak, Hallintotoimisto

Maistraatinportti 2 A
00240 Helsinki

Diak, Helsingin yksikkö

Alppikatu 2 A
00530 Helsinki

Diak, Järvenpään yksikkö

Järvenpääntie 640
04400 Järvenpää

Diak, Kauniaisten yksikkö

Helsingintie 10
02700 Kauniainen

Diak, Lahden yksikkö

Vuorikatu 4
15110 Lahti

Diak, Oulun yksikkö

Uusikatu 46
90100 Oulu

Diak, Pieksämäen yksikkö

Huvilakatu 31
76130 Pieksämäki

Diak, Porin yksikkö

Metsämiehenkatu 2
28500 Pori

Diak, Turun yksikkö

Lustokatu 7
20380 Turku

Kotisivut: www.diak.fi